

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Madari Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Oláh Julianna ügyvéd által képviselt alperes ellen köztisztviselői felmentés jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 23.M.2894/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.781/2007/3. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.781/2007/3. számú részítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 28.000 /hulszonnyolcezer/ forint
felülvizsgálati eljárási költséget.
A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében a munkáltatói felmentés jogellenességének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, valamint az alperes kötelezését 40 éves jubileumi jutalma és egyhavi illetmény jutalom címén történő megfizetésére.

Az alperes viszontkeresetében kérte a felperest kötelezni az általa jogalap nélkül végkielégítésként felvett nyolchavi illetménye és a 40 éves jubileumi jutalomként jogosnak ítélt öthavi illetmény közötti különbözet, vagyis háromhavi illetmény visszafizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.703.000 forintot jubileumi jutalom címén annak

kamatával együtt, míg egyebekben a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1993. január 4-étől állt köztisztviselői jogviszonyban az alperessel. A jogviszonyát a munkáltató a 2004. március 29-én kelt intézkedésével felmentéssel szüntette meg a kormányzati létszámcsökkentésről szóló 2236/2003.(X.27.) Kormányhatározat, valamint a 1106/2003.(X.31.) Kormányhatározat végrehajtására hivatkozással. A felmentéssel egyidejűleg az alperes megállapította a felperest megillető végkielégítés mértékét arra is figyelemmel, hogy a felperes közszolgálati jogviszonya az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzését megelőző öt éven belül szűnik meg. A felperes előrehozott öregségi nyugdíj megállapítását kérte, amelynek a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság helyt adott, és 2004. április 1-jétől visszamenőlegesen részére ezen összeg megállapításra is került.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az alperes köteles volt a hivatkozott Kormányhatározat alapján létszámának 10%-os csökkentésére, amely 49 főt jelentett. A szervezeti változás következtében a felperest korábban foglalkoztató szervezeti egység is megszűntetésre került. A munkáltatót különös tekintettel arra, hogy a szervezetét szervezeti és szakmai szempontból jelentős mértékben meg kellett változtatni, megillette az a jog, hogy eldöntse, feladatai ellátásához milyen szakképzettségű és milyen munkavállalókat kíván alkalmazni. A felperes alappal nem hivatkozhat arra, hogy ő a személyét tekintve alkalmasabb lehetett volna a munkakört betöltő munkavállalókhöz képest. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes részére az alperesnél nem volt megfelelő felajánlható munkakör, illetőleg ez az alperes részéről elvárható sem volt, tekintettel a jogszabály által előírt kötelező változtatásokra is, amelyek további jelentős létszámleépítéssel jártak együtt. Nem fogadta el a felperes azon álláspontját, hogy felmentésének indoka a valóságban eltérő volt, nevezetesen az, miszerint betöltötte az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételére alkalmas életkort, így a nyugdíj megállapítására az alanyi joga megnyílt. Az alperes a felmentéskor ilyen körülményre nem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság a felperes részére a 40 éves közszolgálati jogviszonya alapján az öthavi illetménynek megfelelő jubileumi jutalmat megállapította, tekintettel arra, hogy közszolgálati jogviszonya megszűnésekor nyugdíjasnak minősült. Ennek az igénynek a jogszerűségét az alperes sem vitatta. Az egyhavi jutalommal kapcsolatosan kiemelte, hogy a Ktv. 49/N. § (1) bekezdése szerint ezen a jogcímen jutalomban részesíthető a köztisztviselő, a juttatás megfizetése a közigazgatási szervnek azonban nem kötelezettsége. Az alperes mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy mely köztisztviselője részére kíván jutalmat adni.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.630.781/2007/3. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a felmentés jogellenességének megállapítása iránti keresetet elutasító rendelkezését az első fokú perköltségre is kiterjedően helybenhagyta. Az egyhavi jutalom tárgyában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a becsatolt iratokkal kellően bizonyította, hogy a felperes felmentésének indoka a Kormányhatározatokkal elrendelt létszámcsökkentés volt, ami érintette a felperes munkakörét. A 2004. január 1-jén hatályban levő 2003. évi C. törvényt követően szükségessé vált átszervezésnek csak a felajánlható munkakörök szempontjából van jelentősége. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint a felmentés indoka nem az volt, hogy a felperes betöltötte az előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételére alkalmas életkort. Az alperes az alapeljárás során olyan nyilatkozatot tett, miszerint a kiválasztás során alkalmazott vezérelv az volt a szakmai szempontokon túl, hogy lehetőleg olyan személyektől váljon meg, akik nyugdíjasnak minősültek, vagy akiknek életkora és szolgálati éveinek száma lehetővé tette az előrehozott nyugdíjba vonulást, így nem feltétlenül kellett munka, vagy jövedelem nélkül maradniuk. Az alperes ezen nyilatkozata nem a munkavállalók életkora szerinti megkülönböztetésére, hanem a nyugdíjjogosultság lehetőségének a figyelembevételére irányult, amely a munkaerőpiacon a munkahely elvesztését kompenzálja. A jogerős ítélet szerint a B.-i Igazgatóságon a felperes felmentésének időpontjában nem volt kialakítva az a munkakör, amelyet később Sz. É. töltött be. Amennyiben a felajánlható munkakör a tartalékállomány ideje alatt keletkezik, úgy az a Ktv. 20/A. § értelmében a felmentést jogellenessé nem teszi. Az egyhavi illetmény vonatkozásában a jogerős ítélet kifejtette, hogy a bíróság nem értékelte sem a felperes, sem az alperes jogi álláspontját, ezért a döntése felülbírálatra alkalmatlan volt.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős részítélet megváltoztatására, és a felperes felmentése jogellenességének megállapítására irányult, az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. Érvelése szerint a bíróság nem értékelte az Mt. 5. §-ában foglaltakat, illetve indokolása sérti a 2003. évi CXXV. törvényt. A munkáltató nem rendelkezik korlátlan jogosultsággal annak eldöntésében, hogy kinek szünteti meg a foglalkoztatási jogviszonyát, mivel az egyenlő bánásmód követelményét köteles betartani. A 60. életévét betöltött, és a 62. életévét még el nem érő nyugdíjjogosultsággal rendelkező munkavállalók esetében a felmentés csak akkor lehet jogszerű, ha a munkáltató kétséget

kizáróan bizonyítani tudja, hogy a közszolgálati jogviszony megszüntetése nem a nyugdíjjogosultság miatt történt. Ellenkező esetben az esélyegyenlőség elve sérül. A másodfokú bíróság tévesen értelmezte a Ktv. 20/A. §-ában foglaltakat, ugyanis e szerint a jogviszony megszűnésének időpontjáig, azaz a tartalékállomány megszűnéséig kell a lehetséges munkakört felajánlani. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást „semmivel nem bizonyított, igazságtartamát kétségbe vonható” nyilatkozattal egészítette ki, és arra alapozta ítéletét.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályában való fenntartására irányult, a felperes perköltségben történő marasztalása mellett.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, és azt a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

Az eljáró bíróságok helytállóan hivatkoztak a Ktv. 17. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra, amely szerint a közszolgálati jogviszony - a (4) bekezdésben foglalt korlátozással - felmentéssel akkor szüntethető meg, ha

a) az Országgyűlés, a Kormány a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője, illetve a helyi önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a közigazgatási szerv hivatali szervezetében létszámcsökkentést kell végrehajtani, és emiatt a köztisztviselő további foglalkoztatására nincs lehetőség. A (4) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a köztisztviselő az (1) bekezdés a)-c) pontjai alapján akkor menthető fel, ha a hivatali szervezetben, vagy annak irányítása alatt álló közigazgatási szervnél a képzettségének, és a besorolásának megfelelő másik betöltetlen munkakör nincs, vagy ha az ilyen munkakörben való áthelyezéshez nem járul hozzá, illetve a hivatali szervezetben a 14/A. § szerinti részmunkaidőben történő foglalkoztatására nincs lehetőség.

A felek között nem volt vitás, hogy a felperes felmentésére a kormányzati létszámcsökkentésről szóló 2236/2003.(X.27.) Kormányhatározat szerint a 1106/2003.(X.31.) Kormányhatározat végrehajtása érdekében került sor. A bizonyítási eljárás alapján megállapítást nyert, hogy az elrendelt létszámcsökkentés érintette a felperes munkakörét, a munkaügyi vita keretén pedig kívül esik annak vizsgálata, hogy a munkáltató miért az érintett személy jogviszonyát szüntette meg, és nem valamely azonos, vagy hasonló munkakört betöltő munkatárssal szemben élt a felmentés lehetőségével.

A jogerős részítélet - a helyesen kiegészített tényállás alapján - azt is helytállónan fejtette ki, hogy a B.-i Igazgatóságon nem volt kialakítva az a munkakör, amelyet Sz. É. töltött be. A felperes felülvizsgálati kérelmében maga is azt állította, hogy a felmentésének ideje 2004. március 30-a volt, a hivatkozott munkavállaló jogviszonyának kezdete pedig 2004. május 1-jére tehető. Ebből következően a felmentés időpontjában üres álláshely nem jöhet szóba. Az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási eljárást folytatott le annak megállapítása érdekében, hogy a munkáltatónál - a felmentésben foglaltak szerint - valóban nem volt felajánlható munkakör. Ennek eredményeként okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes - amely jelentős létszámcsökkentést volt kénytelen végrehajtani - nem rendelkezett betöltetlen és a felperesnek felajánlható munkakörrel.

A jogerős részítélet helytállónan hivatkozott a Ktv. 20/A. §-ában foglaltakra, amelynek helyes értelmezése szerint is, amennyiben felajánlható munkakör a tartalékállomány ideje alatt keletkezik, az a felmentést nem teszi jogellenessé.

Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés is, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták az Mt. 5. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, valamint tévesen értékelték 2003. évi CXXV. törvény rendelkezéseit. Az eljáró bíróságok e körben álláspontjukat kifejtették (23.M.2894/2005/24. számú ítélet 4. oldal 2., 3. bekezdés, 55.Mf.630.781/2007/3. számú részítélet 5. oldal 8., 9., 10. bekezdés), így azok eljárásjogi szempontból sem tekinthetők jogsértőnek. A felperes maga sem vitatta, hogy az alperessel többször konzultált a legkedvezőbb megoldást keresve, így fogalmilag is kizárt az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, vagy a munkáltató oldalán felmerült rendeltetésellenes joggyakorlás. Helytállónan fejtette ki a másodfokú bíróság részítéletében, hogy az alperes nyilatkozata alapján nem állapítható meg az életkor szerinti megkülönböztetés, mivel az csak az elérhető jövedelem - felperes esetében nyugdíj - megszerzésének lehetőségét tartalmazta egy ellátatlan állapot elkerülése érdekében.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet nem fellebbezett részében nem érintve hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. október 8.

***Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné
dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika
s.k. bíró***

A kiadmány hitelével:

tisztviselő